

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0412U005814

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-10-2012

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мартиненко Володимир Леонідович

2. Martynenko Volodymyr Leonidovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 07.00.01

Назва наукової спеціальності: Історія України

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 28-09-2012

Спеціальність за освітою: 7.01010601;7.02030201

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.051.10

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: Україна, 61022, м. Харків, майдан Свободи,4

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 03.19.21

Тема дисертації:

1. Становище етнічних німців на території Лівобережної України в роки Другої світової війни
2. Situation of ethnic Germans on the territory of the Left-Bank Ukraine during the Second World War

Реферат:

1. Об'єкт дослідження – політика радянського режиму, а також німецької окупаційної адміністрації стосовно етнічних німців на території Лівобережної України в 1941-1945 рр. Мета дисертації: висвітлення процесу репресій та депортацій з боку радянської влади стосовно етнічних німців на території Лівобережної України в роки Другої світової війни, а також особливостей політики німецьких окупаційних властей в означеному регіоні (1941-1943). Методи: аналіз, синтез, індукція, дедукція, пояснення, пошук, логічний метод; історико-генетичний (ретроспективний) та історико-порівняльний. Наукова новизна: у дисертації на основі широкого кола джерел вперше в українській історіографії досліджено особливості репресивної політики з боку радянської держави стосовно німецької етнічної меншини на території Лівобережної України в роки Другої світової війни (1941-1945); значну увагу в рамках дослідження приділено також і становищу етнічних німців в даному регіоні під час окупації; показано, що вже в 1920-1930-і рр. у радянського керівництва формується негативне ставлення до німецького населення в СРСР, що значною мірою зумовило його подальшу долю в роки Другої світової війни; у роботі докладно розглядаються причини, етапи, механізми і наслідки репресій

та депортацій етнічних німців на території Лівобережної України на початку війни між СРСР і Німеччиною; коротко висвітлено долю представників німецького населення, які опинилися на спецпоселенні; розглянуто процес фільтрації, оперативного обліку та основні міри покарання громадян німецької національності радянськими органами безпеки у 1943-1945 рр.; також висвітлено загальні аспекти репатріації етнічних німців наприкінці війни. Практичне значення: результати дослідження можуть бути використані при написанні монографічних та узагальнюючих праць з історії національних меншин України, радянської національної політики, окупаційного режиму в Україні в роки Другої світової війни. Сфера використання: вищі навчальні заклади освіти.

2. The object of the research – policy by Soviet state and also German occupation administration concerning ethnic Germans on the territory of the Left-Bank Ukraine in 1941-1945. The dissertation purpose – illumination of process of reprisals and deportations, which were spent by Soviet authority concerning ethnic Germans on the territory of the Left-Bank Ukraine during the Second World War, and also features of politics of German occupation authorities in this region (1941-1943). Methods: analysis, synthesis, induction, deduction, explanation, search, logic method; historical-genetic (retrospective) and historical-comparative. Scientific novelty: based on a wide range of sources, the dissertation, for the first time in Ukrainian historiography, explores peculiarities of repressive policy by Soviet state towards German ethnic minority on the territory of the Left-Bank Ukraine during the Second World War; considerable attention within the scope of the research is also paid to situation of ethnic Germans in this region during occupation; it is shown that as early as in the 1920s-1930s Soviet leaders developed negative attitude towards German population of the USSR, which essentially determined its future fate during the Second World War; the paper scrutinizes reasons, stages, mechanisms and consequences of repressions and deportations of ethnic Germans on the territory of the Left-Bank Ukraine at the beginning of war between the USSR and Germany. The fate of German population who found themselves in special settlements is briefly covered; filtration process, records management and main sanctions against citizens of German origin by Soviet security authorities in 1943-1945 are studied; also, general aspects of ethnic Germans' repatriation at the end of the war are mentioned. Practical value of research: the results of research can be used at a spelling of monographic and generalizing works on a history of national minority of Ukraine, Soviet national politics, occupation mode in Ukraine during the Second World War. Sphere of use: higher educational institutions.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Радченко Людмила Олексіївна

2. Radchenko Lyudmyla Olexiyivna

Кваліфікація: к.і.н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Волосник Юрій Петрович

2. Волосник Юрій Петрович

Кваліфікація: д.і.н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончарова Ольга Сергіївна

2. Гончарова Ольга Сергіївна

Кваліфікація: к.і.н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Калініченко Володимир Вікторович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Калініченко Володимир Вікторович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.